

**Виняткова макрофінансова допомога Україні
до 5 мільярда євро**

МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ

між

**Україною
як Позичальником**

та

**Європейським Союзом
як Кредитором**

МЕМОРАНДУМ ПРО ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ між УКРАЇНОЮ та ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

1. 20 вересня 2022 року Європейський парламент та Рада Європейського Союзу прийняли рішення (Рішення (ЄС) 2022/1628) про надання доступу до виняткової макрофінансової допомоги Україні в умовах військової агресії Росії проти України.¹ Рішення надає доступ Україні (яка надалі йменується як “Країна”) до макрофінансової допомоги (яка надалі йменується як “допомога”) у розмірі до 5 мільярда євро у вигляді кредитів. Ця допомога може бути надана протягом одного року, починаючи з першого дня набрання чинності цим Меморандумом про взаєморозуміння (що надалі йменується як – “МпВ”). Європейська Комісія (яка надалі йменується як “Комісія”) за запитом Країни може продовжити період доступу.
2. Метою цієї допомоги є підтримка макрофінансової стабільності Країни з огляду на гострі потреби у фінансуванні, викликані воєнними обставинами. Ця допомога від Європейського Союзу є доповненням до ресурсів, які надаються Країні міжнародними фінансовими організаціями та донорами в рамках двосторонньої співпраці для підтримки економічної, соціальної та фінансової стійкості країни.
3. Допомога буде надана кількома траншами, кожен з яких може бути виплачений однією або кількома частинами.

Комісія прийматиме рішення щодо суми кожного траншу та його частини.

Виділення першого траншу допомоги буде здійснено після підписання та набрання чинності цим МпВ та супровідною Кредитною угодою і задовільного виконання вимог до звітності, викладених у Додатку 1 цього Меморандуму.

Виділення другого чи будь-якого наступного траншу допомоги буде обумовлено задовільним виконанням вимог щодо звітності та задовільним прогресом щодо реалізації умов політики, викладених у Додатку 1 до цього Меморандуму. Комісія прийматиме рішення щодо часу виділення другого або будь-якого наступного траншу.

Виділення заключного траншу від максимальної допомоги буде обумовлено задовільним виконанням вимог щодо звітності та умов політики, викладених у Додатку 1 цього Меморандуму про взаєморозуміння.

4. Органи державної влади Країни зобов’язуються забезпечувати перед Європейським Союзом та Комісією ефективно, прозоре та підзвітне використання фінансової підтримки, отриманої в рамках цієї допомоги. З цією метою вони – як уже зазначено в Меморандумі про взаєморозуміння, що супроводжує Рішення (ЄС) 2022/1202 – створять та керуватимуть системою звітності, яка забезпечить Комісії доступ до обґрунтованої бюджетної інформації в доступний, своєчасний і повний спосіб. Вони надаватимуть щомісячні звіти про доходи (що включають додаткові ресурси макрофінансової

¹ Рішення (ЄС) 2022/1628 Європейського Парламенту та Ради від 20 вересня 2022 року про надання фінансової допомоги Україні, посилення спільного резервного фонду гарантіями держав-членів і спеціальним резервом для деяких фінансових зобов’язань, пов’язаних з Україною, гарантованих відповідно до Рішення № 566/2014/ЄС та зміненого Рішенням (ЄС) 2022/1201, ОВ L 245, 22 вересня 2022 р., с. 1.

допомоги Союзу) та видатки державного бюджету на рівні основних статей видатків. У цих звітах органи влади Країни повинні також включати детальну інформацію про заходи адміністративного та фінансового управління, включаючи внутрішній контроль, який застосовується в цілому та зокрема для макрофінансової допомоги Союзу. У Додатку I цього Меморандуму про взаєморозуміння наведено схему цієї системи звітності. Крім того, органи державної влади Країни зобов'язуються належним чином і швидко усувати будь-які недоліки, виявлені в контексті оперативної оцінки, проведеної під час реалізації цієї допомоги.

5. Перед виділенням Комісією будь-якого траншу, органи державної влади Країни мають надати Комісії Заяву про відповідність умов виділення допомоги пов'язаних із пунктом 3. Після отримання заяви про відповідність від органів державної влади Країни, Комісія, на основі консультацій з органами влади Країни та, де можливо, з компетентними міжнародними організаціями проведе оцінку задовільного дотримання умов, з якими пов'язане надання допомоги відповідно до пункту 3. У цій оцінці особливу увагу буде приділено заходам політики щодо посилення економічної стійкості та стабільності, урядування та верховенства права, енергетичного сектору та вимог щодо звітності, як зазначено в Додатку I. У разі загальної негативної оцінки, Комісія може призупинити виплату траншу, доки Країна не доведе задовільну відповідність вимогам звітності та умовам політики. У будь-якому випадку Комісія перевірятиме виконання всіх умов політики, погоджених у Додатку 1 цього Меморандуму, до того, як буде виплачено максимальну суму макрофінансової допомоги.
6. Комісія також, де це можливо, у тісній співпраці з компетентними міжнародними організаціями, на постійній основі відстежуватиме фінансові потреби Країни та може зменшити, призупинити або скасувати допомогу у випадку, якщо фінансові потреби Країни в період виплат суттєво зменшаться у порівнянні з початковими прогнозами.
7. Комісія виплачуватиме транші на рахунок Державної казначейської служби України (що надалі йменується як "Одержувач") у євро в Національному банку України (що надалі йменується як "Агент"). Враховуючі суттєві бюджетні потреби у фінансуванні, що постали перед Країною, надходження від кредиту будуть використані для фінансування державного бюджету.
8. Упродовж реалізації допомоги органи влади Країни надаватимуть Комісії усю інформацію, яка пов'язана із моніторингом економічної та фінансової ситуації Країни і для оцінки прогресу структурних реформ. Зокрема, органи державної влади своєчасно надаватимуть Комісії відповідну інформацію, визначену у Додатку II.
9. З метою запобігання порушенням і шахрайству, пов'язаним з використанням цієї допомоги, а також для забезпечення захисту фінансових інтересів ЄС, застосовуватимуться відповідні положення Кредитної угоди, зокрема ті, що стосуються регулярних перевірок Країною використання допомоги Європейського Союзу, а також перевірок, аудитів та розслідувань, проведених Комісією, включаючи Європейське бюро по боротьбі з шахрайством, Європейський суд аудиторів та Прокуратуру Європейського Союзу. Також положення Кредитної угоди щодо дострокового погашення застосовуватимуться у випадку, якщо буде встановлено, що Країна, у частині управління цією допомогою, бере участь у будь-яких актах шахрайства, корупції або будь-якій іншій незаконній діяльності.
10. Комісія через своїх власних агентів або належним чином уповноважених експертів матиме право проводити оперативні оцінки адміністративних процедур та фінансових

схем Країни та Агента у частині, що стосується управління коштами макрофінансової допомоги Європейського Союзу, протягом строку дії цього МпВ та п'яти років після надання заключного траншу (*ex-post period*).

11. Комісія або її належним чином уповноважені представники можуть проводити незалежну заключну оцінку реалізації допомоги. У такому разі органи державної влади Країни зобов'язані, протягом усього часу оцінки, надавати усю необхідну інформацію Комісії, представленій її власними агентами або належним чином уповноваженими експертами. Звіт за результатами оцінки буде надаватися органам влади Країни для коментарів.
12. Органи влади Країни будуть забезпечувати, за необхідності, тісне співробітництво з Європейською Комісією. Обмін конфіденційною інформацією в рамках цього Меморандуму здійснюватиметься відповідно до Угоди між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом від 13 червня 2005 року.
13. Ця допомога реалізується на взаєморозумінні того, що органи державної влади Країни продовжуватимуть поважати ефективні демократичні механізми, включаючи багатопартійну парламентську систему, верховенство права, а також гарантуватимуть дотримання прав людини. Країна також бере зобов'язання забезпечувати незалежність центрального банку, продовжувати керуватися кращою міжнародною практикою належного управління державними підприємствами і банками та досягти прогресу у напрямку імплементації Угоди про асоціацію, включаючи поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі (ПВЗВТ). Країна також бере зобов'язання досягти прогресу у кроках, рекомендованих Комісією під час надання статусу кандидата на членство в Європейському Союзі.
14. Допомога надається за умови розуміння того, що органи державної влади Країни зобов'язуються поступово скасувати тимчасові надзвичайні заходи в сфері економічної та фінансової політики, які були введені на час війни, у відповідний час і в належній послідовності, особливо щодо монетарної політики та системи валютного курсу, регулювання фінансового сектору, управління державними підприємствами, свободи руху капіталу, а також режимів оподаткування та торговельних акцизів. Органи державної влади країни також зобов'язуються відновити створені інститути економічної та фінансової політики в їхніх довоєнних повноваженнях, як тільки буде скасовано воєнний стан.
15. Додатки I та II є невід'ємною частиною цього МпВ.
16. Усі повідомлення, що стосуються цього МпВ, мають бути належним чином надані у письмовій формі і надіслані за адресою:

Для України:

Міністерство фінансів
вул. Грушевського, 12/2, Київ
01008, Україна
До уваги Міністра або заступників Міністра
та Департамент боргової політики

З копією:

Національному банку України
вул. Інститутська, 9, Київ

01601, Україна
До уваги Голови або заступників Голови

Для Європейського Союзу

Європейська Комісія
Генеральний директорат з
економічних та фінансових справ
СНАR 11/248
В-1049 Брюссель, Бельгія

17. Цей МпВ набирає чинності після підписання Країною та Європейським Союзом і після його ратифікації Парламентом Країни або після іншої застосовної внутрішньої процедури відповідно до її законодавства.
18. За взаємною згодою сторін до цього МпВ можуть вноситися зміни у формі письмового Додатку. Цей Додаток буде невід'ємною частиною цього МпВ і набуде чинності за такими ж процедурами, що і МпВ.

Здійснено в м. Київ / Люксембург 03 жовтня 2022 року у двох оригінальних примірниках англійською мовою.

ЗА УКРАЇНУ

як Позичальника

Сергій МАРЧЕНКО

Міністр фінансів України

ЗА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

як Кредитора

Валдіс ДОМБРОВСКИС

*Виконавчий Віце-президент Європейської
Комісії*

ЗА НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

як Агента Позичальника

Кирило ШЕВЧЕНКО

Голова

ДОДАТОК І

ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА УМОВИ ПОЛІТИКИ

А. Вимоги до звітності про використання коштів, отриманих у рамках цієї допомоги.

Під час впровадження макрофінансової допомоги Європейського Союзу відповідні органи державної влади Країни надають Комісії дані та інформацію, які стосуються впровадження системи звітності, що включатиме фінансові потреби, основні статті та напрямки витрат за якими відповідні кошти були витрачені, із зазначенням частки, видатків, що були здійснені за процедурою публічних закупівель, де це можливо

Б. Політичні умови

Під час перевірки персоналом Комісії, яка передуватиме рішенням про виплату другого та наступних траншів, влада Країни зобов'язується продемонструвати задовільний прогрес у виконанні наступних заходів. Перш ніж буде виплачено максимальну суму макрофінансової допомоги, Комісія повинна перевірити виконання усіх із них.

Економічна стійкість та стабільність

1. Підготувати дорожню карту для поступового скасування тимчасових надзвичайних заходів у сфері економічної та фінансової політики, які були введені на час війни, особливо стосовно монетарної політики та системи валютного курсу, фінансової стабільності, корпоративного управління державними банками та підприємствами, свободи руху капіталу, а також режимів оподаткування та торговельних акцизів.
2. Розробити дорожню карту щодо визначення критичних проблем для розвитку МСП.

Урядування та верховенство права

3. Затвердити методiku та критерії оцінки кандидатів на посади незалежних членів наглядових рад державних банків (ДБ). Продовжувати співпрацю з міжнародними фінансовими установами та іншими міжнародними партнерами через Номінаційну комісію ДБ, застосовуючи спільно узгоджену методологію (оцінка відповідності, рейтинг заслуг, обговорення та голосування) і шукаючи консенсус між членами Комісії з правом голосу та без права голосу, для забезпечення прозорого і заснованого на професійній компетентності відбору висококваліфікованих незалежних професіоналів до складу наглядових рад ДБ.
4. Досягти значного прогресу у перевірці доброчесності кандидатів на вакантні посади Вищої ради правосуддя (ВРП) Етичною радою та у відборі кандидатів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС) за прозорим і меритократичним процесом, включаючи доступ до всіх відповідних даних і достатній зовнішній контроль з боку громадянського суспільства.
5. З метою підвищення інституційної незалежності та оперативної ефективності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), здійснити необхідні адміністративні процедури для відновлення та подальшого посилення професійного персоналу САП.

Енергетика

6. Розробити план закупівель та зберігання газу для підготовки до опалювального сезону 2022/23 років, включаючи визначення джерел газу та необхідного фінансування.

7. Регулятор у сфері енергетики (НКРЕКП) має реалізувати поступові заходи для забезпечення розрахунків з виробниками електроенергії з відновлюваних джерел, а також поступово привести тариф на послуги з передачі електроенергії до рівня відшкодування всіх економічно обґрунтованих витрат Оператора системи передачі.

ДОДАТОК II

СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ

1. Моніторинг макроекономічних та фінансових подій і політики

Протягом реалізації програми макрофінансової допомоги Європейського Союзу, наступні показники та звіти будуть оприлюднюватись або надаватись Комісії відповідними органами державної влади Країни:

a) Інформація, що надається Міністерством фінансів:

- ВВП або національний дохід (щоквартальна);
- Головні складові ВВП (щоквартальна);
- Рівень зайнятості та безробіття (щоквартальна);
- Показники та склад доходів і видатків сектору загальнодержавного управління та сектору центральних органів державного управління, а також державна заборгованість по виплатам (щоквартальна);
- Фіскальний баланс сектору центральних органів державного управління (щоквартальна);
- Фіскальний баланс сектору загальнодержавного управління (щорічна);
- Обсяг та платежі по зовнішньому державному боргу (проценти та основна сума) (щоквартальна);
- Обсяг та платежі по внутрішньому державному боргу (проценти та основна сума) (щоквартальна);
- Планові щоквартальні платежі (проценти та основна сума) по внутрішньому та зовнішньому боргу у 2022 – 2024 (щоквартальна);
- Споживчі ціни та зміни цін виробників (щомісячна);
- Відсоткові ставки щодо показників (benchmark) урядових облігацій з різними термінами погашення (щомісячна);

b) Інформація, що надається Національним банком України:

- Процентні ставки на міжбанківському ринку на момент настання стандартного строку погашення (щомісячна);
- Загально банківська ставка кредитування (щомісячна);
- Платіжний баланс та основні компоненти (щоквартальна);
- Міжнародна резервна позиція (щомісячна);
- Номінальний двосторонній обмінний курс по відношенню до євро та долара США (щомісячна).

2. Моніторинг структурної політики

Протягом реалізації виняткової програми макрофінансової допомоги Європейського Союзу такі дані та/або інформація, що стосуються впровадження заходів політики, зазначених у Додатку I, надаються Комісії відповідними органами влади Країни на запит Комісії.